

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

תוכן

- א. שכל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה.....1
- ב. פעמים שבא בארוכה ופעמים שבא בקצרה.....2
- הדרן עלך ארבעה ראשי שנים.....3

דף כה.

א. שכל שלשה ושלשה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה

כל בית דין חשוב שבכל דור ודור, או כל גדול החשוב שבדור נקרא בי"ד הגדול¹, והרי הוא כבית דין הגדול שבירושלים, הם סנהדרין הגדולה הם עיקר התורה שבעל פה, והם עמודי ההוראה, ומהם חק ומשפט יוצא לכל ישראל וחייבים כל ישראל לסמוך מעשה הדת עליהם ולהישען עליהם², שנאמר (דברים יז פסוק יא) על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה, זו מצוה עשה.

וכל דין שנולד בו ספק לאחד מישראל ושאל לבי"ד שבעירו ולא ידעו, וכן בעת³ שזורה חכם בדבר הלכה בין בדבר שיראה בעיניו ובין בדבר שקיבל מרבותיו, וחולקים עליו, הרי השואל עם אותו בי"ד או שלוחיו, או החכם והחולקים עליו, עולים לירושלים ושואלים לבי"ד שבהר הבית.

ואם לא ידעו או לא שמע החולק, באים לבי"ד שעל פתח העזרה, ואם לא ידעו או לא שמע החולק, באים ללשכת הגזית לבי"ד הגדול, שמשם תורה יוצאת לכל ישראל, אם ידעו בין מפי הקבלה בין מפי המידה שבתורה שדנו בה אומרים מיד, ואם לא היה הדבר ברור אצל בי"ד הגדול דנים בו ונושאים ונותנים בדבר עד שיסכימו כולם או רובם, ואומרים לשואלים כך הלכה, שנאמר (שם פסוק ח, י) כי יפלא ממך דבר למשפט וגו' וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו וגו' ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה' ומשם הלכה יוצאת ורווחת בישראל.

¹ דעת י"א ברמ"א הו"מ יד א ועיי"ש באורים יז שמטעם זה מצי למעון אלך למקום שיש חכמים גדולים, למדינה אחרת, שדין ב"ד הגדול אף למדינה אחרת מצי למעון,
² רמב"ם הלכות ממרים פרק א הלכה א - ד
³ שם פ"ג ה"ח

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

אין אדם רשאי לחלוק על הוראתם, ואפילו רוב או כל החכמים שבאותו הדור חולקים עליהם, שומעים לסנהדרין הגדולה, שהם סוף הוראה ואין אחר דבריהם כלום⁴. ואפילו אם היה חכם גדול וראוי להוראה, והוא סובר שהם טעו בהוראה לא יתיר לעצמו דבר האסור לפי דעתו, אלא צריך לבוא ולסדר טענותיו לפניהם וישאו ויתנו עמו, ואם אחר כך הסכימו לבטל את דעתו מחוייב לשמוע להם ולנהוג כדעתם⁵.

אף כל בית דין חשוב שבדור או כל החשוב שבדור נקרא בי"ד הגדול⁶, ובכל מקום שיכולים לשאול את הדבר מבי"ד הגדול שהוא קיים באותה שעה שואלים ועושים כדבריו, ואין לך אלא שופט שבימך שכל שלשה ושלושה שעמדו בית דין על ישראל הרי הוא כבית דינו של משה, ואם באים אנו לדון אחר בית דין שבימיו צריכים אנו לדון אחר כל בי"ד ובי"ד שעמד מימות משה ועד עכשיו. ונאמר (שם פסוק ט) וּבֵאתָ אֶל הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם וְאֶל הַשֹּׁפֵט אֲשֶׁר יִהְיֶה בְיָמֶיךָ הֵם וְדַרְשֶׁתָּ וְהִגִּידוּ לְךָ אֵת דְּבַר הַמִּשְׁפָּט וְכִי תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁאִתְּךָ הוֹלֵךְ אֶצֶל הַדִּיּוּן שֶׁלֹא הִיא בְיָמָיו, הֵא אֵין לְךָ לִילֵךְ אֶלֶּא אֶצֶל שׁוֹפֵט שְׁבִימִיּוֹ, לִימְדֵךְ הַכְּתוּב כֹּאן שֶׁאֵין לְךָ לִבְקֵשׁ אֶלֶּא שׁוֹפֵט שְׁחִיָּה בְיָמֶיךָ.

ובית הדין הגדול שבעיר הרי הוא בי"ד הגדול נגד כל דייני צדק שבעיר⁷, ויכולים לומר לילך אליו דוקא. וגם בחתמו את עצמם על בוררים דייני צדק יכולים לומר שלא יוגמר כי אם אחר שקלא וטריא עם האב"ד⁸.

ועיונו ה' להתנהג בפירושי התורה על פי הפירוש האמיתי המקובל לחכמינו הקדמונים, ובכל דור ודור שנשמע אל החכמים הנמצאים שקיבלו דבריהם ושתו מים מספריהם ויגעו להבין עומק מליהם, שאפילו אם יהיו הם טועים בדבר אחד מן הדברים אין ראוי לנו לחלוק עליהם, אבל נעשה כטעותם, וטוב לסבול טעות אחת ויהיו הכל מסורים תחת דעתם הטובה תמיד ולא שיעשה כל אחד ואחד כפי דעתו⁹.

ב. פעמים שבא בארוכה ופעמים שבא בקצרה

⁴ שאילת דוד להרד"פ מקארלין בקונט' מקור בית אב עמ' 10, עי"ש בארוכה, ושם בעמ' 18 כ' בד' הרמב"ן שדוקא באותו דין שבא לפניהם, אבל כשיבוא מעשה אחר כזה מצרפים גם שארי חכמים

⁵ רמב"ן בסהמ"צ שורש א, ע"פ ריש הוריות, ובקיצור בחי' הר"ן סנהדרין פט א; החינוך מצוה תצו. ועי' שאילת דוד שם דף ו א בהגה"ה ב שהוכיח מירושלמי ריש הוריות שלהורות לאהרים הוא שאסור אבל לעצמו צריך להחמיר, ועי"ש שכי' לחלק בין איסור דאורייתא לדרבנן ובין בצנעא לבפרהסיא

⁶ וכן היה אומר ר"ת שתמיד היו ממנים הגדול שבדור לנשיא כמו שבני בתירא ירדו מנשיאותם ומינו את הלל נשיא לפי שהיה גדול מהם (פסחים דף סו ב) לכך נקרא בית דין הגדול. רא"ש מסכת סנהדרין פרק ג סימן מא, ומובא בב"י חו"מ יד

⁷ אולם עיין בערוך השולחן שם סעיף ב שכתב "ואף דבוודאי יש בי"ד החשוב שבכל דור אמנם כיון שאין הסכם במדינה שב"ד זה הוא החשוב לכן אין לנו עסק בזמה"ז בדין זה.

⁸ כסף הקדשים חושן משפט סימן יד סעיף א

⁹ חינוך תצו

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת ראש השנה

חשבון המולדות המסור בידינו לקביעת זמן ראש חודש תשרי, מיוסד על המולד האמצעי¹⁰ – הישוב ממוצע של המולדות האמיתיים – שלפיו, אורך החודש ממולד למולד, הוא אורך קבוע, עשרים ותשעה יום ושתיים עשרה שעות, ו – 793 חלקים, חלקי אלף ושמונים בשעה, סימן: כ"ט י"ב תשצ"ג. אבל המולד האמיתי, הזמן האמיתי שמרכז הלבנה נמצא בתחילת החודש על הקו שבין מרכז החמה למרכז כדור הארץ אין זמנו קבוע, שלפעמים מהלך הלבנה הוא במהירות ומהלך החמה במתינות או להיפך, וזמן המולד מקדים או מאחר במעט, ולפיכך לא יסדו את החשבון המסור בידינו על פיו.

הדרן עלך ארבעה ראשי שנים

---

¹⁰ ס' העבור מאמר ב ש"ב: המהלך השווה; רמב"ם קיה"ח פ"ו ה"א ופ"ז ה"ה; מאירי סנהדרין יג א; יסוד עולם מאמר ג פי"א; לבוש או"ח סי' תכו א